

Sámi allaskuvla
Sámi University of Applied Sciences

OAHPPOPLÁNA

SÁMERIEKTI

10 oahppočuoggá

1. OAHPPOOVTTADAGA NAMMA

Sámeriekti
Samerett
Sámi rights

2. OPPALAŠ DIEĐUT OAHPU BIRRA

- **OAHPPOOVTTADAGA KODA:** JUR 101
- **VIIDODAT:** 10 oahppočuoggá
- **OAHPU LÁGIDEAPMI:** Oahppodeaivvadeapmi Sámi allaskuvllas ja neahttaoahpahus

3. OAHPPOPROGRÁMMA GULLEVAŠVUOHTA

Oahppoovttadat lea geatnegahtton fágaoahppu Boazoealáhus bachelorprográmmas, ja sáhtta nai dohkkehuvvot doarjjafágan eará bachelorprográmmain.

4. SISABEASSANGÁIBÁDUSAT

Dábálaš sisabeassangáibádusat alitoahpahussii. Sisabeassanvuodđu sáhtta leat juogo oppalaš lohkelbbolašvuotta (čáđahan joatkkaskuvlla/logahaga/gymnása) dahje reálagelbbolašvuotta. Dasa lassin gáibiduvvo sámeielmáhttu.

Sámeigiela gáibádusa sáhtta deavdit čuovvovaš vugiid mielde: Norgga joatkkaskuvllas sámeigiella 1. dahje 2. giellan, Suoma logahagas eatnigielladutkkus dahje lohkan sámeigiella vierrogiellan ja Ruota gymnásas eatnigiellan (modersmål 200 čuoggá) dahje ođđaáigásaš giellan (moderna språk 200-300 čuoggá) dahje vástideaddji sámeigeloahppu doaibmi njuolggadusaid mielde. Sámeigiela gáibádusa sáhtta maid deavdit sámeigiela lohkanbadjeoahpuin, 30 oahppočuoggá, dahje vástideaddji oahpuin dahje ceavzit giellageahččaleami maid Sámi allaskuvla lágida. Jus lea eahpesihkarvuotta man dási gelbbolašvuotta ohccis lea, de ášši ovddiduvvo fágalaš árvoštallamii ja meannuduvvo dán vuodul.

5. OAHPAHUSGIELLA

Oahpahusgiella lea sámeigiella ja eangalasiella.

6. SISDOALLU

Studeanttat háhket dán oahpus vuodđogelbbolašvuoda sámi- ja eamiálbmotrivttiin. Vuodđogelbbolašvuotta fáttmasta máhtu juridihkalaš metodas, nationála ja riikkaidgaskasaš riektégálduin, ja máhtu sihke norggabeale-, suomabeale-, ja ruotabeale sámiid riektediliin. Dákkár miehtá sámi juridihkalaš gelbbolašvuotta addá erenomáš vuodu ovddidit sámi riekteáddejumiid ja beroštumiid eanan- ja čáhcehálddašeamis.

7. OAHPPANJOKSOSAT

Oahpu maŋŋil studeanta lea olahan dáid oahppanjoksosiid:

Dieđut:

Studeanta

- dovdá sámi vuoigatvuođaid eatnamiidda ja čáziide, gillii ja oahpahussii
- diehtá makkár riikkaidgaskasaš konvenšuvnnat ja soahpamušat leat deháleamos sámiid riektedillái
- diehtá manne sámiid vuoigatvuođat eatnamiidda ja čáziide leat erenomážit nannejuvvon riektevuogádagain
- diehtá konsulterenrivttiid birra, ja diehtá muđui makkár váikkuhanriekti sámiin lea politihkalaččat
- diehtá nationála lágaid ja lánkanjuolggadusaid birra, mat gusket almmolaš eananhálddašeapmái, sámi ealáhusaide ja sámegielaide
- Dovdá juridihkalaš metoda vuođđoprinsihpaid, nu mo iešguđet riektegálduid mearkašumi

Gálggat:

Studeanta

- máhtta čilget sámiid eamiálmot- ja minortehstáhtusa juridihkalaš mearkašumi
- máhtta čilget manne sámiid vuoigatvuođat leat erenomážit nannejuvvon sihke nationála- ja riikkaidgaskasaš riektevuogádagain
- máhtta ovdamearkkaid bokte ovdanbuktit mo unnimus okta stáhta Sámis čuovvulahtta sámiid rivttiid
- máhtta árvoštallat ja ovdanbuktit riikkaidgaskasaš rivttiid mearkašumi sámiide, ja mo daid vuođul sáhtta juridihkalaččat ákkastallat ja bealuštit sámiid beroštumiid

Oppalaš gelbbolašvuohta:

Studeanta

- máhtta sihke njálmálaččat ja čálalaččat gaskkustit muhtun guovddáš juridihkalaš teoriijaid ja riektegálduid, mat gusket sámiid- ja eamiálmotrivttiide eatnamiidda ja čáziide
- sáhtta searvat ságastallamiidda mat gusket sámiid riektediliide iešguđet sámi riikkain, seammás go lea háhkán čiekŋudeami ovttá riikka riektedilis, maid ieš vállje.

8. OAHPAHAN- JA OAHPPANVUOGIT

Okta deaivvadeapmi/ čoagganeapmi Sámi allaskuvllas.

Oahppanvuogit leat:

- logaldallamat ja digaštallamat
- seminárat
- bargobadji ja joavkobarggut
- oktagaslaš bargobihtát
- bagadallamat ja ságastallamat (dialoga)

Vurdojuvvo ahte studeanttat oassálastet aktiivvalaččat buotlágan oahpahusvugiide ja lohket lohkanmeari áŋgirit. Studeantabarggut galget dábálaččat ovdanbuktot plenumas, gos buohkat leat fárus árvoštallame barggu.

9. GÁIBÁDUSAT BEASSAT EKSÁMENII

Ovdal beassá eksámenii, studeanta galgá:

- Čađahan ja ožžon dohkkehuvvot oktagaslaš bargobihtáid, njálmmálaš ovdanbuktima dahje čálalaš bihtá.
- oassálasttán unnimusat 75% go lea deaivvadanvahku.

10. EKSÁMEN

Eksámen lea 7-beaivásaš ruovttueksámen mas studeanta čállá 7-10 siidosaš čállosa addojuvvon fáttá vuodul. Eksámena sáhtá čađahit skandinalavalaš gielaide dahje sámegillii.

Árvosánit addojuvvojit ECTS vuogádaga mielde, mas A lea buoremus árvosátni ja E lea vuolemus ceavzinárvosátni. F árvosátni mearkkaša ahte ii leat ceavzán. Muđui čujuhuvvo Sámi allaskuvlla loahpalaš árvvoštallan-ja eksámennjuolggadusaide.

11. LEA GO PRIVATISTTAIN VEJOLAŠ VÁLDIT DÁN FÁGA/FÁTTÁ?

Ii leat vejolaš.

12. KVALITEHTASIHKKARASTIN

Čujuhuvvo Sámi allaskuvlla kvalitehtasihkkarastinvuogádahkii ja dasa makkár vejolašvuodát ja geatnegasvuodát studeanttain lea árvvoštallat Sámi allaskuvlla oahppofálaldagaid ja bálvalusaid kvalitehta.

Studeantadásis oahppu árvvoštallojuvvo evaluerenčoahkkimis ja studeanttat devdet árvvoštallanskovi oahpu loahpahettiin. Ásahusdásis oahppu árvvoštallojuvvo studeantaárvvoštallamiid, eksámenraporttaid, sensorraporttaid ja fágaraportta vuodul.

13. LOHKANMEARRI

Lohkanmearri sisttisoallá maiddá láhkateavsttat, konvenšuvdnateavsttat, láhkaovdabarggut ja eará riektegáldut. Lohkanmearri lea oktiibuot sullii 600 siiddu.

Allard, Christina, *Some Charecteristic Features of Scandinavian Laws and their Influence on Sami Matters*, 2015

Skogvang, Susann Funderud, *Samerett*, 3. Utgave, 2017, s. 17-41, 44-59, 95-179, 185-199, 212-226, 228-241. (141 sider.)

Vástideaddji girjjálašvuolta suomabeales ja ruotabeales (150 + 150 siidu), omd. Guttorm, Juha, *SAAMELAISTEN ITSEHALLINTO SUOMESSA – dynaaminen vai staattinen? Tutkimus perustuslaissa turvatun saamelaisten itsehallinnon kehittymisestä lainsäädännössä vuosina 1996–2015*, 2018.

Heinämäki, Leena, Banks, Nigel, et. Al., *Saamelaisten oikeuksien toteutuminen: kansainvälinen oikeusvertaileva tutkimus*, 2017, s. 14-44, 58-84, 311-335, 341-355,

United Nations International Covenant on Civil and Political rights, 16. desember 1966

ILO Convention No. 169 concerning Indigenous and Tribal peoples in Independent Countries, 27. juni 1989

United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples, 13. september 2007